

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань прав людини,
деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнаціональних відносин

04 вересня 2025 року

Веде засідання Голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Засідання оголошую відкритим.

Богдане Васильовичу, радий вас вітати.

Сьогодні планується розглянути один законопроект, з опрацювання якого наш комітет визначено головним, і чотири проекти законів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головного комітету, а також маємо затвердити Звіт про роботу комітету за період тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Порядок денний був вам всім надісланий.

Тож переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання. Прошу голосувати.

Задоржний – за.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллайович Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, колеги. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

7 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного. Питання перше, проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (реєстраційний номер 13631 від 15.08.2025), поданий Кабінетом Міністрів України.

Колеги, для представлення цієї законодавчої ініціативи ми запрошували представника Міністерства внутрішніх справ. Запрошую до слова пана Драп'ятого Богдана Євгеновича. Прошу вас до слова.

ДРАП'ЯТИЙ Б.Є. Доброго дня, шановний Андрію Вікторовичу, шановні народні депутати. Представлений законопроект розроблено Міністерством внутрішніх справ спільно з Державною міграційною службою з метою усунення розбіжностей між Законом України про Єдиний державний демографічний реєстр та Законом про громадянство України в частині строку дії тимчасового посвідчення громадянина України.

Для цього проектом закону пропонується конкретизувати, що особі видається тимчасове посвідчення громадянина України строком до 2 років, тобто на термін, необхідний для виконання особою, яка набула громадянства України, зобов'язання припинити іноземне громадянство. Пропонується уточнити перелік даних, що вносяться до тимчасового посвідчення громадянина України, скасувати вимогу про наявність у тимчасовому посвідченні безконтактного електронного носія та встановити єдиний для подібних документів розмір адміністративної послуги за повторне оформлення у разі втрати 0,2 прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що становить на сьогодні 605 гривень. Водночас перше оформлення тимчасового посвідчення, як і раніше, залишається безкоштовним. Прийняття цього законопроекту усуне правову невизначеність у частині строку дії посвідчення водія та сприятиме цифровізації процесів роботи з інформацією про громадян. Просимо підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Богдане Євгеновичу.

Шановні колеги, станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цього законопроекту. Мінфін України у межах своєї компетенції не має зауважень до проекту закону.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до проекту закону деякі зауваження та пропозиції. У зв'язку з цим у мене є запитання до шановного Богдана Євгеновича. Ця законодавча ініціатива спочатку була подана урядом, який очолював Денис Шмигаль, і до неї Головним науково-експертним управлінням було надано певні зауваження, однак при перереєстрації проекту закону вже новосформованим урядом жодні з цих зауважень не були враховані. Незважаючи на можливість виправити всі недоліки законопроекту, фактично Кабінетом Міністрів України було подано абсолютно ідентичний документ. Будь ласка, скажіть, чому не були враховані зауваження ГНЕУ? Бо це ж саме ваше міністерство є ініціатором законопроекту. Це якась принципова позиція щодо зауважень ГНЕУ?

Будь ласка, Богдане Євгеновичу.

ДРАП'ЯТИЙ Б.Є. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Насправді ми ознайомилися з пропозиціями Головного науково-експертного управління. Загалом вони зводяться до трьох, як на нас, слухних зауважень.

Перше зауваження стосувалося, воно технічне, погодити, уточнити назву цього законопроекту, доповнивши слова щодо оформлення тимчасового посвідчення громадянина України. Друге зауваження стосувалося, що особа подає свій паспорт – документ іноземця з перекладом його на українську мову. Ми погоджуємося, що не подає, а вона пред'являє його. І третє було щодо визначення тимчасового посвідчення громадянина України.

Чому не були погоджені? В зв'язку з певними процедурними вимогами, оскільки Кабінет Міністрів України прийняв рішення, що ті законопроекти, які були прийняті, які вже були подані до Верховної Ради України, але в зв'язку зі зміною уряду були повернуті до Верховної Ради України, можуть подаватися на розгляд Кабінет Міністрів України без проходження процедури всього погодження зі всіма зацікавленими органами, якщо вони подаються в тій самій редакції. Тобто було прийнято рішення в зв'язку з тим, ми погоджуємося на ці пропозиції, їх можна доопрацювати до другого читання. Але якби ми пішли і змінили текст законопроекту, який подавали до Верховної Ради України, нам необхідно було би погодити його зі всіма іншими зацікавленими органами державної влади, що би за собою потягло певну потребу часу. Тобто це би ще десь додатково зайняло 3-4 місяці на перепогодження повністю цього законопроекту із всіма зацікавленими органами, а потім подачі його на правову експертизу до Міністерства юстиції – це ще місяць.

Таким чином Державна міграційна служба України сказала, що і з комітетом комунікувала, що ми готові ці пропозиції врахувати, але ми хотіли якомога швидше внести цей законопроект, оскільки він також і на виконання плану законопроектних робіт, на виконання стратегії Державної міграційної служби України. Але ми ці зауваження знаємо, вони технічні і ми готові їх врахувати. Тому просимо поставитися з розумінням, чому був обраний такий шлях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Просто можна було сказати і коротше, брак часу, і все. Дякую.

Мені здавалось, що автори законопроекту мали бути зацікавлені в поданні якісного документа і, можливо, ми б сьогодні тоді могли рекомендувати прийняти закон в цілому. А так будемо вести його через два читання.

Шановні колеги члени комітету, чи бажає хтось висловитись по цьому законопроекту? Дякую.

Друзі, незважаючи на те, що до законопроекту є певні зауваження, вважаю, що ми як головний комітет все ж таки зможемо усунути всі його недоліки під час підготовки законопроекту до другого читання. В цілому ідея законопроекту заслуговує на підтримку. Норми щодо тимчасового посвідчення громадянина України дійсно потребують узгодження із Законом України "Про громадянство України".

Тому, шановні друзі, ставлю на голосування наступне рішення комітету: перше, рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (реєстраційний номер 13631 від 15.08.25), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу; друге, під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України доповідачем з цього питання визначити народного депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича. Прошу голосувати, шановні колеги.

Задорожний – за.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллайович Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 7 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроектів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів. Питання друге.

Богдане Євгеновичу, дякую за участь. Вибачте, будь ласка, я зазвичай забуваю. Дякую за участь у засіданні. Побачимося.

Переходимо до розгляду законопроектів, які нам було доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів. Питання друге. Проект Закону України про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо порядку визнання військовослужбовців безвісно відсутніми під час дії воєнного стану (реєстр. № 13689 від 25.08.2025), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк та іншими народними депутатами України.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань правової політики.

Для представлення законопроекту ми запросили на наше засідання шановного народного депутата України Василевську-Смаглюк Ольгу Михайлівну.

Ольго Михайлівно, чи під'єдналися ви нас?

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Звісно. Шановний пане голову, члени комітету, дякую за можливість представити вам відповідний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо так, то прошу до слова.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Дякую.

Основна мета законопроекту – це вдосконалення правових механізмів щодо визнання військовослужбовців безвісти відсутніми та померлими в умовах воєнного стану. Я не буду довго забирати ваш час, думаю, всі зацікавлені могли продивитися наш законопроект. Він написаний на основі багатьох численних звернень, які я отримую від родичів безвісти зниклих наших військовослужбовців.

Основна причина їхніх звернень – це те, що вони досі не можуть підтвердити статус зниклого безвісти і не можуть отримати відповідні

виплати з боку держави, в тому числі і через те, що батьки цих безвісти зниклих можуть бути, перебувати чи померти на окупованих нині територіях України.

Цей законопроект вирішує цю проблему і прискорює можливість підтвердження відповідного статусу для того, щоб діти таких безвісти зниклих військовослужбовців могли отримати належні їм виплати.

Тонкощі законопроекту знаю. Частково було вирішене це питання в інших законопроектах, ухвалених Верховною Радою. До другого читання ми його підкоригуємо, для того щоб він повністю відповідав тим зверненням і проханням родичів зниклих безвісти, які є. Законопроект комплексний, вирішує чутливе питання і допоможе людям отримати те, що їм належить від держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, станом на сьогодні висновки до цього законопроекту поки що відсутні.

Для висловлення позиції по законопроекту ми запрошували на наше засідання Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Пане Добросердов, ви тут?

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Так-так. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Артуре, прошу вас до слова.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Шановний Андрію Вікторовичу, шановні депутати! Сподіваюся мене добре чути. Ми мали можливість опрацювати цей законопроект. Нас більше всього зацікавила частина щодо змін до Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин". Так, вказаним законопроектом передбачено, що підставою для

внесення до реєстру є акт службового розслідування. І з приводу цього маю певні застереження. На сьогоднішній день ми маємо неоднозначну практику, яка склалася в Збройних Силах України. Наказом Міністерства оборони 608 передбачено порядок і підстави проведення службових розслідувань. Якщо буквально вивчати цей наказ, факт зникнення безвісти не є підставою для проведення службового розслідування. Звідси склалася абсолютно різна практика у різних військових підрозділах. До прикладу, багато підрозділів Десантно-штурмових військ, Морської піхоти та інших не проводять взагалі акти службових розслідувань за фактом зникнення безвісти військовослужбовців. Це позиція номер один.

Далі. З 7 липня поточного року Міністерством оборони України внесено відповідні зміни до 280 наказу і цими змінами передбачено, конкретно визначено, що у разі зникнення безвісти військовослужбовця видається наказ командира військової частини про обставини зникнення. А до цього наказу командира надається розширеного змісту сповіщення, в якому іде мова про обставини зникнення, свідків, вжиті заходи щодо евакуації пораненого або можливо загиблого військовослужбовця. Саме ці зміни Міністерства оборони України вступають в дію буквально завтра, вони будуть опубліковані і ступлять в дію.

Тому брати за визначальний елемент акт службового розслідування для вирішення питання про внесення відомостей в Реєстр осіб, зниклих безвісти, і надання статусу є, мені здається, не зовсім виваженим і оця норма потребує корегування з підзаконними нормативно-правовими актами Міністерства оборони України. Наша думка от на сьогоднішній день така.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитись?

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Дозвольте, будь ласка, пане голово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Так, дякую.

Я би хотіла, щоб ми звернули увагу на родичів зниклих безвісти за особливих обставин, які зникли безвісти ще до набуття чинності наказу, який вступить в дію буквально завтра. І доля таких громадян також має бути якимось чином відображена в діючому законодавстві так, щоби люди мали право отримати свої виплати.

Я пропоную разом доопрацювати цей законопроект, бо тисячі рідних, в тому числі і малолітніх дітей, цих зниклих безвісти не можуть отримувати виплати, тому що не можуть підтвердити статус зниклого безвісти. Відтак у нас є прекрасна можливість доопрацювати цей законопроект так, щоб допомогти і тим, хто вже зник безвісти, і тим, хто, на жаль, зникне безвісти завтра, коли вже вступить в дію нарешті довгоочікуваний наказ.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Михайлівно.

Шановні колеги, чекаю від вас якихось рефлексій. Немає.

Шановні колеги, в надісланій вам інформаційній довідці містяться зауваження і пропозиції до законопроекту, які стосуються предметів відання нашого комітету. Наш комітет фактично веде Закон України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин", тому логічно, що ми маємо контролювати всі зміни, які до нього вносяться. Тому я коротко акцентую на ключових зауваженнях щодо змін саме до цього законопроекту.

Отже, як слідує із назви законопроекту, запропоновані в ньому зміни мають стосуватися порядку визнання військовослужбовців безвісно

відсутніми під час дії воєнного стану. У зв'язку з цим у розділі першому проекту закону вносяться зміни до статті 43 Цивільного кодексу України, яка має назву "Визнання фізичної особи безвісно відсутньою".

Водночас у розділі II "Прикінцеві та перехідні положення" ініціаторами також пропонується зміни до Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин". Однак варто зазначити, що застосоване в законодавстві поняття "особи, зниклі безвісти за особливих обставин" та "безвісно відсутні особи" не є тотожними, різні способи, підстави та наслідки набуття відповідних правових статусів, а також різні законодавчі акти, які їх визначають.

Таким чином, передбачені у прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту норми щодо осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, не корелюються з його назвою та положеннями, що містяться у тілі проекту закону щодо безвісно відсутніх осіб. Крім того, доповнення Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин" новою статтею 4 зі значком 1 вбачається недоречним з огляду на наступне.

Перше. У частині першій запропонованого авторами законопроекту нової статті 4.1 передбачається, що особа, яка проходить військову службу та зникла під час виконання бойового службового завдання в умовах воєнного стану, набуває статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, з моменту внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.

Водночас у частині першій статті 4 закону вже міститься загальна норма, згідно з якою особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту внесення про неї відомостей до реєстру, і вона стосується всіх осіб, на яких розповсюджується дія закону: особи, зниклі безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України та надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру. Тобто запропонована

авторами норма не несе в собі жодних правових наслідків, оскільки її зміст охоплюється вже наявними в законі положеннями більш широкого характеру.

Друге. Запропоноване у частині третій статті 4-1 положення набуття статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, не позбавляє родича або інших осіб права звернення до суду із заявою про визнання такої особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою, фактично дослівно дублює чинну норму частини третьої статті 4 закону.

Третє. Частиною другою, запропонованою авторами законопроекту, нової статті 4-1 передбачається, що підставою для внесення відомостей до реєстру є акт службового розслідування. Вбачається, що така пропозиція може бути слушною для визнання особи саме безвісно відсутньою, яке здійснюється в судовому порядку за наявними у справі доказами. Водночас згідно із положеннями статті 18 закону відомості про зниклих безвісти за особливих обставин підлягають внесенню до реєстру на підставі отриманої від Національної поліції України інформації про зникнення особи за особливих обставин або інформації про отримання заяви про розшук такої особи.

Передбачений у чинному законі підхід є важливим компонентом швидкого реагування держави на зникнення, що відбувається саме за особливих обставин, тоді як доповнення підстав для внесення відомостей до реєстру новим документом – актом службового розслідування – ускладнить та суттєво збільшить строки для набуття відповідного статусу, що, як наслідок, нівелює мету закону і призведе до неможливості протягом тривалого часу користуватися правами, передбаченими законодавством. Крім того, як вже було зазначено, службове розслідування за своїм визначенням проводиться у тих випадках, коли наявні відомості про скоєння особою якогось порушення. Це зокрема кореспондується з нормами Закону України "Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України" і таким чином у

випадку відсутності інформації про можливе скоєння особою якогось порушення для членів сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин, проблематичним буде отримати акт службового розслідування для набуття нею відповідного статусу.

У зв'язку з цим пропонується виключити передбачені в прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту зміни до Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин". Це, власне, основні зауваження, які стосуються нашого комітету. Вони надіслані вам у довідці. Наявні ще й інші зауваження, які пропонується надіслати до головного комітету для врахування.

Отже, з врахуванням наявних зауважень і позиції Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією врахувати зауваження комітету при опрацюванні проекту Закону України про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо порядку визнання військовослужбовців безвісти відсутніми під час дії воєнного стану (реєстраційний номер 13689 від 25.08.25 року), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк Ольгою Михайлівна та іншими народними депутатами України. Прошу голосувати, шановні колеги.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемілєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую колезі пані Ользі за ініціативу.

Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллайович Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

9 осіб – за. Рішення прийнято.

Ольго Михайлівно, дякую за участь у засіданні комітету.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сподіваюся, що все буде добре. Дякую.

Сподіваюся також, що головний комітет врахує нашу позицію при опрацюванні цього законопроекту.

Дякую. На все добре.

Переходимо до наступного законопроекту. Питання третє, проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України...

Пане Артуре, вибачте, будь ласка, я з вами не попрощався. Дякую за участь також.

Проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб, взятих під варту, у зв'язку з неналежними умовами тримання (реєстраційний номер 13645 від 15.08.25), поданий Кабінетом Міністрів України.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Для представлення законопроекту ми запрошували на наше засідання представника Міністерства юстиції України. Запрошую до слова пана

Банчука Олександра Анатолійовича, заступника міністра юстиції України.
Будь ласка.

БАНЧУК О.А. Добрий день, Андрій Вікторович, шановні народні депутати. Я сподіваюся, що чути і видно мене.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І чути, і видно.

БАНЧУК О.А. Дякую за розгляд на комітеті цього проекту. Це проект закону, справді, головним комітетом є Комітет з питань правоохоронної діяльності, він пов'язаний з іншим законом, який вже ухвалений і який вже набрав чинності 1 січня цього року. Тобто той закон, який набрав чинності, він передбачав внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу та Закону "Про попереднє ув'язнення". І той закон передбачав відповідно до рішення Європейського суду з прав людини "Сукачов проти України", це рішення, яке виявило системну проблему з неналежними умовами тримання. Це закон, який наразі є чинним і передбачає створення комісії з розгляду скарг засуджених і ув'язнених осіб на неналежні умови тримання. І одним із заходів поновлення у цей чинний закон передбачає і відповідні посилання є на положення Кримінального кодексу. І в цьому прямо передбачено, що одним із заходів поновлення прав є: перше, скорочення можливості строку, з якого може бути застосовано умовно-дострокове звільнення; друге, скорочення строку, з якого може бути здійснена заміна призначеного судом покарання більш м'яким; третє, це зменшення строку для зняття судимості. Тобто на той строк, протягом якого буде встановлено комісію з розгляду скарг, була особа в неналежних умовах, на цей строк буде відповідно передбачено, цей законопроект, який наразі ми розглядаємо на комітеті, передбачає, до на цей строк, на цей термін будуть скорочені ці строки щодо

можливості умовно-дострокового звільнення, щодо заміни призначеного судом покарання більш м'яким і щодо строків судимості.

І тому, оскільки основний закон є чинним і є посилення на ... *(нерозбірливо)* відповідних положень Кримінального кодексу, якраз цей проект, який ми сьогодні розглядаємо, передбачають відповідні зміни до Кримінального кодексу і Кримінального процесуального кодексу, який передбачає відповідну процедуру оскарження рішень комісії відповідної, які вже створені, які вже діють на підставі відповідного закону від 1 січня цього року.

І відповідно для того, щоб повноцінно запрацював цей механізм і були всі передбачені механізми для поновлення прав засуджених осіб, які трималися у неналежних умовах, і щоб для повного виконання цього рішення Європейського суду з прав людини "Сукачов проти України" нам потрібно ухвалити цей закон.

Цей проект, як і проект і попередній, де був перший доповідач, колега, заступник міністра внутрішніх справ, він був на розгляді в парламенті, але у зв'язку зі зміною уряду він був відкликаний, тому що відповідний профільний комітет не розглянув його, і тому наразі цей проект поданий знову Міністерством юстиції через Кабінет Міністрів як суб'єкт законодавчої ініціативи. Тому прошу вашої підтримки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися по цій законодавчій ініціативі? Дякую.

Хочу звернути вашу увагу, що у справі "Сукачов проти України" Європейський суд з прав людини ухвалив рішення, у якому дійшов висновку, що порушення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, свідчать про наявність в Україні триваючої

структурної проблеми щодо умов тримання осіб під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим.

У цьому рішенні ЄСПЛ також вказав Україні на необхідність вжиття комплексних заходів для вирішення структурної проблеми, зокрема покращення матеріально-побутових умов тримання під вартою, а також впровадження в національне законодавство України превентивних та компенсаційних засобів юридичного захисту у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою.

Щодо компенсаційних засобів юридичного захисту ЄСПЛ вказав, що одна із форм відшкодування може полягати у скороченні строку відбування покарання для відповідної особи пропорційно кожному дню, проведеному нею у неналежних умовах тримання під вартою.

Отже, враховуючи, що запропоновані у законопроекті компенсаційні засоби захисту застосовуватимуться не до будь-якого строку покарання, а виключно до тих його строків, після яких може бути застосовано умовно-дострокове звільнення або до тієї його частини, яка може бути замінена більш м'яким покаранням, тобто мова йде про те, що особа у будь-якому випадку повинна буде відбутися в установі виконання покарань переважну частину винесеного їй судом покарання, прийняття передбачених у проекті закону змін сприятиме належному захисту прав осіб, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Тому, враховуючи зазначене, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб, взятих під варту, у зв'язку з неналежними умовами триманням (реєстраційний номер 13645 від

15.08.25 року), поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Пан Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

Ахтем Зейтуллайович Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

БАНЧУК О.А. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступний законопроект.

Пане Банчук, дякую вам за участь в засіданні комітету. Побачимося.
Дякую.

Наступний законопроект, питання четверте це у нас іде, проект Закону України про внесення змін до статті 6 Закону "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" щодо удосконалення засад внутрішньої політики у сфері національної безпеки і оборони (реєстр. № 13610 від 07.08.2025), поданого Кабінетом Міністрів України.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань правової політики.

Для представлення законопроекту ми запросили на наше засідання представника Міністерства оборони України. У нас є Христофоров Дмитро Михайлович – тимчасово виконуючий обов'язки директора департаменту воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України. Прошу до слова.

ХРИСТОФОРОВ Д.М. Дякую, шановний пане голово.

Шановний Андрію Вікторовичу, шановні члени комітету, проект Закону про внесення змін до статті 6 Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" розроблено Міністерством оборони на виконання Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2023 рік відповідно до доручення Прем'єр-міністра України.

Законопроект було схвалено урядом і у серпні 2023 року внесено на розгляд Верховної Ради України, розглянуто в Комітеті з питань бюджету та у Комітеті з питань інтеграції України до ЄС позитивно. У зв'язку зі зміною уряду законопроект повторно схвалено на уряді та внесено на розгляд Верховної Ради України.

Які зміни передбачає законопроект? По-перше, це поширення засад внутрішньої політики у сфері національної безпеки і оборони на всі складові сил оборони і сил безпеки. Включається положення щодо готовності громадян України до національного спротиву, доповнюється положеннями щодо розвитку сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації держполітики у сфері нацбезпеки і оборони, унормовується запровадження у секторі безпеки і оборони принципів і підходів держав НАТО і Євросоюзу, враховується дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок, а також військовослужбовців з числа осіб з інвалідністю. Уточнюються окремі положення статті 6 закону в частині термінології та приведення у відповідність до законів у сферах національної безпеки і оборони, а саме про нацбезпеку України та про основи національного спротиву.

Дякую.

Прошу підтримати. Пане голово, доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цього проекту закону.

ГНЕУ висловлює до проекту деякі зауваження та пропозиції. Сподіваюся, ви з ними ознайомилися під час підготовки до засідання.

Адміністрація Державної прикордонної служби України та Міністерство фінансів України підтримують законопроект.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися з приводу цього законопроекту? Дякую.

Друзі, в межах предметів відання нашого комітету звертаю вашу увагу на наступне.

Перше. Законопроектом пропонується визначити однією з основних засад внутрішньої політики у сфері національної безпеки і оборони захист прав і свобод, законних інтересів громадян України.

Водночас варто зазначити, що положенням статті 26 Конституції України передбачено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України.

Також відповідно до частини першої статті 3 Закону України "Про національну безпеку України" державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист саме людини і громадянина.

Враховуючи зазначене, формулювання, які містяться в законопроекті щодо захисту прав, свобод і законних інтересів лише громадян України, обмежує права іноземців та осіб без громадянства, які, наприклад, залучаються до захисту суверенітету та територіальної цілісності України.

Друге. У контексті пропонованого у законопроекті положення щодо протидії дискримінації та насильству за ознакою статі як однієї із засад внутрішньої політики у сферах національної безпеки і оборони доречно зауважити, що згідно з положеннями статті 24 Конституції України привілеї

чи обмеження забороняються не тільки за статтю, а і за іншими ознаками раси, кольору (кольору шкіри мається на увазі), політичних чи релігійних переконань, етнічного та національного походження, майнового стану, місця проживання, мови тощо.

Зважаючи на вказане і конституційний припис, у проекті доцільно закріпити більш широке формулювання, яке передбачало б протидію дискримінації та насильству за всіма ознаками, визначеними Конституцією. Це особливо актуально в умовах триваючої збройної агресії проти України, коли порушуються права різних соціальних груп, які також потребують відновлення та захисту.

Третє. В абзаці шостому нової редакції статті 6 йдеться зокрема про дотримання принципу забезпечення під час проходження військової служби рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Разом з тим варто звернути увагу, що у статті 1 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" застосовується інше формулювання, яке фактично спрямовано на дотримання зазначеного принципу, а саме: жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками, за винятком випадків передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборонаю дискримінації за ознакою статті.

Таким чином з метою забезпечення належної правової визначеності відповідні положення доречно узгодити між собою з урахуванням особливостей виконання жінками військового обов'язку. Пропоную надіслати ці зауваження головному комітету для врахування.

Отже ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією врахувати зауваження комітету при опрацюванні проекту Закону України про внесення змін до статті 6 Закону України "Про засади внутрішньої та зовнішньої політики" щодо удосконалення засад внутрішньої політики у

сферах національної безпеки та оборони (реєстраційний номер 13610 від 07.08.25 року), поданого Кабінетом Міністрів України. Прошу визначатися.

Задорожний – за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.Р. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко. Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 7 осіб - за.

Рішення прийнято.

Дякую, пане Христофоров, за участь у засіданні і за пояснення. До нових зустрічей. Дякую.

Переходимо до останнього на сьогодні законопроекту. Питання п'яте. Проект Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо врегулювання питань додаткового захисту працівників у разі їх звільнення (реєстр. № 13380 від 18.06.2025 року), поданий народним депутатом України Гнатенком.

Головним комітетом із розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Для представлення законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата України Гнатенка Валерія Сергійовича. Він не присутній. Тому буду пояснювати я.

Колеги, цим законопроектом пропонується доповнити статтю 49.2 Кодексу законів України про працю після частини другої новою частиною такого змісту:

"Подання працівником заяви про скорочення строку попередження про наступне вивільнення у випадках змін в організації виробництва і праці може бути підставою для скорочення строку, передбаченого частиною першою цієї статті, проте не звільняє роботодавця від обов'язку запропонувати

працівникові всі вакантні посади, які відповідають його кваліфікації, з дня попередження про вивільнення до дня розірвання трудового договору".

Станом на сьогодні маємо наступну висновки щодо цього проекту закону. Мінфін України в межах компетенції зауважень до законопроекту не має. Міністерство економіки України підтримує законопроект. Міністерство юстиції України надає зауваження та пропозиції до законопроекту.

А у нас, шановні друзі, чи є хтось бажаючий висловитись по цій законодавчій ініціативі? Дякую.

Колеги, в контексті цього законопроекту звертаю вашу увагу на наступне, у Кодексі законів про працю України (стаття 49.2) встановлено обов'язок роботодавця попереджати працівника про наступне звільнення не пізніше ніж за 2 місяці. Автор законопроекту пропонує доповнити цю статтю положенням, відповідно до якого за умови подання працівником заяви про скорочення строку попередження, роботодавець зобов'язаний пропонувати всі вакантні посади, що відповідають кваліфікації працівника, існували або з'явилися протягом усього періоду від дня попередження про вивільнення до дня розірвання трудового договору. Водночас чинна редакція кодексу не містить прямої норми щодо можливості подання працівником такої заяви, заяви про скорочення строку попередження про наступне вивільнення у випадках змін в організації виробництва і праці.

Наявна правозастосовна практика та рішення Верховного Суду підтверджують правомірність такої заяви та визнають її як волевиявлення працівника на дострокове звільнення. Однак відсутність відповідної норми у КЗпП створює правову невизначеність та ризики зловживань.

Тому з метою усунення цієї прогалини вбачається за доцільним внести більш комплексні зміни до статті 49.2 КЗпП України, в якій окрім запропонованих у законопроекті норм передбачити також право працівника подати письмову заяву про скорочення строку попередження про наступне вивільнення у випадках змін в організації виробництва і праці.

В цілому ж, зважаючи на позитивні висновки центральних органів виконавчої влади, пропоную підтримати даний законопроект у першому читанні.

Отже, ставлю на голосування наступне рішення комітету. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо врегулювання питань додаткового захисту працівників у разі їх вивільнення (реєстр. № 13380 від 18.06.2025), поданий народним депутатом України Гнатенком, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу. Прошу визначатися.

Задорожний – за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.Р. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Мустафа.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович. Немає.

Чийгоз Ахтем Зейтуллайович.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас виходить, що це 8 осіб – за.

Рішення прийнято.

Переходимо до розділу "Інші питання". Питання шосте. Про затвердження звіту про роботу комітету за період тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Це питання ми розглядаємо на виконання положень частини другої статті 53 Закону України "Про комітети Верховної Ради України".

За період з лютого по серпень 2025 року комітетом проведено 12 засідань, на яких розглянуто і обговорено 43 питання. З них, до речі, 34 питання, пов'язаних із здійсненням законопроектної функції, 7 питань

стосувалося виконання доручень керівництва Верховної Ради України – організація роботи комітету та інших питань, 2 питання розглядалося у порядку контролю. Детальні показники роботи комітету містяться в надісланому вам звіті. Комітет, як завжди, серед лідерів, серед усіх парламентських комітетів щодо розгляду звернень громадян. За звітний період комітетом розглянуто 1 254 листи та звернення.

Дякую всім вам, шановні колеги, за активну участь в роботі комітету. Окремо дякую, звичайно ж, секретаріату за роботу.

І ставлю на голосування наступне рішення комітету: затвердити звіт про підсумки роботи Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин за період тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Прошу визначатися, шановні колеги.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемілев Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович.

Ахтем Зейтуллайович Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За - однозначно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Богдане Васильовичу.

Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Чи є у когось, друзі, якась інформацію, якою ви хотіли би поділитися з членами комітету у розділі "Різне"?

ЧИЙГОЗ А.З. Так. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЧИЙГОЗ А.З. Шановний голову, а присутній зараз на зв'язку наш шановний Уповноважений? У мене таке питання. Зараз у Польщі проходить безпековий форум, де в тому числі є питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич, почуйте мене, немає Уповноваженого на зв'язку.

ЧИЙГОЗ А.З. Ну бог з ним. Я вам скажу, для того щоб всі знали інформацію. Мабуть, ви питаєте.

У Польщі проходить форум безпековий, в тому числі по питаннях національних меншин, у нас було якесь там запрошення або щось, щоб ми теж приймали, хтось із нас там приймав участь?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не надходило нічого.

ЧИЙГОЗ А.З. Ну так треба сказати нашому Уповноваженому, щоб він не тільки сам там був присутній, а і хтось з комітету. Тут теж от проходили деякі заходи у нас в Києві і у мене питають: а чому не було нікого з комітету? А я кажу, що не було запрошення, тому й не було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, я розберуся.

ЧИЙГОЗ А.З. Будь ласка, зробіть, так скажемо, зауваження нашому Уповноваженому, щоб які б не були заходи, пов'язані з правами людини, нацменшин, корінних народів, він зобов'язаний нам давати інформацію, щоб ми приймали рішення, бути присутніми там або ні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Згоден, Ахтеме Зейтуллайовичу. Згоден. Я все зроблю.

Дякую, шановні колеги.

Шановні друзі, на цьому порядок денний вичерпано. Всім дякую. Засідання оголошую закритим.